

Svet
Evropske unije

Bruselj, 11. oktober 2022
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Svet

Zadeva: S trgovino povezana kmetijska vprašanja
– *izmenjava mnenj*

V prilogi vam pošiljamo referenčni dokument za zasedanje Sveta za kmetijstvo in ribištvo 17. in 18. oktobra 2022, ki vam bo v pomoč pri pripravi na razpravo o navedeni točki.

S trgovino povezana kmetijska vprašanja

1. EU je ena od glavnih akterk na področju trgovine s kmetijskimi proizvodi, zato Svet za kmetijstvo in ribištvo redno razpravlja o aktualnih razmerah, tudi o stanju dvostranskih in večstranskih trgovinskih pogajanj. Ministri in ministrice za kmetijstvo so o trgovini kot horizontalnem vprašanju nazadnje razpravljali januarja 2022, pozneje pa tudi o bolj specifičnih vprašanjih, povezanih na primer z 12. ministrsko konferenco STO, G20 in trgovino z Ukrajino. Ta dopis povzema nedavne in pomembne dogodke, da bi bil v pomoč pri pripravi na razpravo v Svetu.
2. **Ukrajina** je bila pred vojno **ena največjih svetovnih izvoznic številnih kmetijskih proizvodov**, vključno s sončničnim oljem (50 % svetovnega izvoza), koruzo in pšenico. 90 % žit in oljnic, namenjenih izvozu, je izvozila iz črnomoških pristanišč. Ruska agresija in blokada teh pristanišč sta praktično onemogočili izvoz, zaradi česar je skoraj propadlo na milijone ton žit, skladiščne zmogljivosti za naslednjo letino pa zdaj niso več zadostne. Ukrajina je po vzpostavitvi solidarnostnih koridorjev in s pomočjo črnomoške pobude za žito pod okriljem ZN do konca septembra izvozila več kot 18 milijonov ton svojega žita, stročnic, oljnic in predelanih proizvodov. Pobudi med sabo ne tekmujeta, temveč se dopolnjujeta, in pričakovati je, da se bo pomen solidarnostnih koridorjev povečal z okrepitevijo dvostranske trgovine in obnovo Ukrajine. Pozornost se zdaj namenja podaljšanju črnomoške pobude, ki jo EU v celoti podpira.

3. EU je za nadaljnjo **podporo ukrajinskemu gospodarstvu in ukrajinskim proizvajalcem**, ki jih je prizadela ruska agresija, uvedla ukrepe, ki omogočajo začasno polno liberalizacijo trgovine in opustitev ukrepov trgovinske zaščite. Ukrepi bodo veljali eno leto, tj. do 5. junija 2023, ter bodo v podporo kmetom in agroživilskemu sektorju Ukrajine, ko bodo onemogočene druge izvozne poti. Nekatere države članice so izrazile zaskrbljenost, da posledično večji uvoz nekaterih proizvodov, zlasti perutninskega mesa in jajc, negativno vpliva na nekatere proizvajalce EU. Povečal se je tudi uvoz blaga iz Ukrajine, ki je že bilo oproščeno carinskih dajatev, vendar ga Ukrajina zaradi trgovinskega embarga in zaprtja črnomorskih pristanišč ne more več izvažati v druge države. Komisija se je zavezala, da bo pozorno spremljala razmere in po potrebi poročala Svetu v skladu z določbami iz Uredbe (EU) 2022/870.
4. Preučeni so bili kumulativni učinki in **učinek prostotrgovinskih sporazumov**, ministri in ministrice za kmetijstvo pa so na neformalnih videokonferencah januarja in aprila 2021 razpravljali o posodobljeni študiji Skupnega raziskovalnega središča iz leta 2016 o kumulativnem gospodarskem učinku sedanjih in prihodnjih pogajanj na kmetijski sektor EU¹.
5. Ta tema je tesno povezana z vprašanjem, kako sporazumi o prosti trgovini med dvema tretjima državama, kot sta sporazuma o prosti trgovini med Združenim kraljestvom in Avstralijo ter Združenim kraljestvom in Novo Zelandijo, s katerimi ima EU sklenjene sporazume o prosti trgovini, **vplivajo na EU**. Države članice zanima vpliv, ki bi ga ti sporazumi lahko imeli na EU. Komisija se je zato na zahtevo, izraženo na seji Posebnega odbora za kmetijstvo, zavezala, da bo preučila, ali bi bilo mogoče opraviti poglobljeno analizo vpliva takih sporazumov na EU.

¹ [Zbirka publikacij Skupnega raziskovalnega središča – Cumulative economic impact of trade agreements on EU agriculture \(Kumulativni gospodarski učinek sedanjih in prihodnjih pogajanj na kmetijski sektor EU\) na portalu europa.eu.](#)

6. Pogajanja o sporazumu o prosti trgovini z **Novo Zelandijo** so se zaključila 30. junija 2022 in jih bo moral Svet ratificirati, Evropski parlament pa sprejeti. Ta sporazum vzpostavlja globalni standard, saj vključuje tudi zaveze o trajnostnem razvoju, ki izhajajo iz Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, o sodelovanju za blažitev podnebnih sprememb, trajnostnosti prehranskih sistemov in dobrobiti živali. Sporazum bo ponudil odgovore na pomisleke glede trajnostnosti v trgovini ter bo pomembna referenca za EU z drugimi trgovinskimi partnerji.
7. Sporazum z **Mercosurjem** je bil leta 2019 sklenjen na politični ravni, pravni pregled besedila pa še poteka. Pogajanja o posodobljenem sporazumu o prosti trgovini z **Mehiko** so se zaključila že maja 2018, pogajanja o sporazumu o prosti trgovini s **Čilom** pa so bila na tehnični ravni zaključena oktobra 2021. Kot je predsednica Ursula von der Leyen napovedala v govoru o stanju v Uniji 14. septembra 2022, bo Komisija nadaljevala s sklenitvijo in ratifikacijo teh dveh sporazumov o prosti trgovini.
8. Prvi krog pogajanj o sporazumu o prosti trgovini z **Indijo** je potekal med 27. junijem in 1. julijem 2022 v New Delhiju, ob njem pa tudi vzporedna pogajanja o zaščiti naložb in geografskih označbah. Pravkar je s to državo potekal tudi drugi krog pogajanj o sporazumu o prosti trgovini.
9. Pogajanja z **Avstralijo** so ponovno zaživela z izvolitvijo nove vlade in globalnimi političnimi razmerami. Trinajsti krog pogajanj o sporazumu o prosti trgovini med EU in ZDA je načrtovan za oktober 2022.
10. Zdi se, da se je trgovina z **Združenim kraljestvom** trenutno vrnila na raven pred brexitom v smislu uvoza iz Združenega kraljestva v EU, medtem ko se je izvoz EU v Združeno kraljestvo v prvih šestih mesecih leta 2022 povečal za 18 % v primerjavi z ravnmi iz leta 2021.
11. Svet je v zadnji fazi sprejemanja **Sklepov Sveta o pregledu trgovine in trajnostnega razvoja**².

² ST 13241/22, osnutek sklepov Sveta o pregledu trgovine in trajnostnega razvoja.

12. Na **večstranski mednarodni ravni** se razprava še naprej osredotoča na prehransko varnost, ki je posledica vojne v Ukrajini. Letine v EU so letos zaradi neugodnih vremenskih razmer nekoliko manjše, vendar prehranska varnost v Uniji ni ogrožena.
13. Na 12. ministrski konferenci STO je bilo sprejetih več rezultatov na mnogostranski ravni. **Ministrska izjava o nujnem odzivu na neustrezno prehransko varnost** je bila sprejeta ob pravem trenutku z vidika obravnave zdajšnje zaskrbljenosti glede prehranske varnosti, saj poudarja pomen odprte trgovine s hrano in delujočih trgov ter poziva članice, naj se izogibajo nepotrebnim omejitvam izvoza. Drug pozitivni rezultat na področju kmetijstva je bila **odločitev o izvzetju nakupa hrane za humanitarne namene v okviru Svetovnega programa za hrano iz izvoznih omejitev**. Ta odločitev ima tako materialno kot tudi politično vrednost. Pri pripravah na 13. ministrsko konferenco bo EU še naprej konstruktivno sodelovala z drugimi članicami STO, da bi ohranila zagon, ki ga je ustvarila 12. ministrska konferenca. Kmetijstvo bo najverjetneje ena od ključnih tem na 13. ministrski konferenci. V pogajanjih je potreben nov pristop, s katerim bi se članice lahko odmaknile od zastalih razprav, hkrati pa bi se vključila pereča vprašanja, povezana s prehransko varnostjo, revščino, podnebjem in okoljem ter nenazadnje trajnostno proizvodnjo. EU meni, da je koristno nadaljevati delo za izboljšanje preglednosti v kmetijstvu, zlasti na področjih, kot so omejitve izvoza in izvozna konkurenca, ki so zelo pomembna v sedanjih razpravah o prehranski varnosti. Nenazadnje, EU se bo še naprej osredotočala na potrebo po reformah podpore, ki izkrivlja trgovino. Generalni direktor STO za 24. oktobra 2022 organizira klavzuro za kmetijske ministre in ministrice, na kateri bodo obravnavali usmeritev prihodnjih pogajanj o kmetijstvu.
14. Kot je bilo obravnavano na seji Sveta za kmetijstvo in ribištvo junija 2022, **je Komisija sprejela poročilo o „vzajemnosti“**, ki sta ga v okviru sprejetja nove SKP zahtevala Svet in Evropski parlament. Komisija je v njem opredelila tri področja ukrepanja: mednarodne organizacije (zlasti STO in Codex Alimentarius), dvostranske trgovinske sporazume in avtonomne ukrepe EU. Ugotovila je tudi, da bi morala EU vse tri po potrebi uporabiti za spodbujanje visokih okoljskih standardov in standardov dobrobiti živali.

Sklepne ugotovitve

15. Glede na ta razvoj dogodkov bi bilo primerno, da Svet razpravlja o tem, v kateri smeri bi se morali razvijati dvostranski in večstranski trgovinski odnosi med EU in tretjimi državami na področju kmetijstva.
 16. Upoštevati je treba potrebo po izogibanju trgovinskim omejitvam ter zaščititi trajnostnost in okoljske prednosti kmetijstva EU v povezavi z mednarodnimi zavezami Unije ter pomen drugih prednostnih nalog EU, zlasti v zvezi s spodbujanjem ciljev trajnostnega razvoja iz Agende 2030 in načel Pariškega sporazuma.
-